

EUROPESE UNIE
KONINKRIJK DER NEDERLANDEN

PASPOORT

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

Milieuverklaring bodemkwaliteit

Dag van de Zeeuwse bodem

Michiel Gadella, 13-11-2025

DE PAPIEREN WERKELIJKHEID DOET ERTOE!

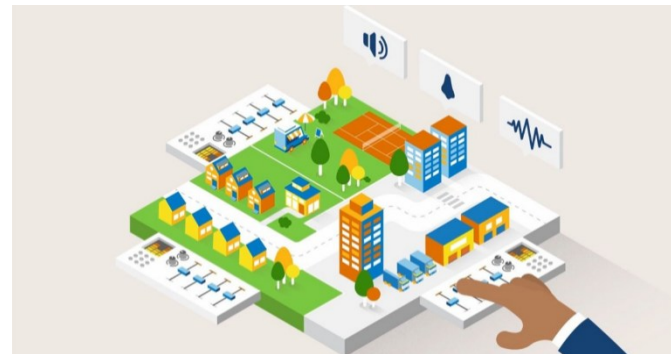

Programma

- › Omgevingswet, gevolgen voor Besluit bodemkwaliteit
- › Milieuverklaring bodemkwaliteit (MvB): kerninstrument
- › De Bodemkwaliteitskaart onder de Ow
- › De MvB voor producenten van bouwstoffen (erkende kwaliteitsverklaring)
- › Vragen

Omgevingswet

- › De Ow gaat over de fysieke leefomgeving, en activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving.

Artikel 1.3. (maatschappelijke doelen van de wet)

Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

- a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur, en
- b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Omgevingswet en Besluit bodemkwaliteit

Toepassen =

- Activiteit met impact op Fysieke leefomgeving (Bal/Ow)
- Regels aan initiatiefnemers

Opstellen milieuverklaring, kwalibo, andere handelingen met bouwstoffen =

- Activiteit zonder (directe) impact op Fysieke leefomgeving (Bbk)
- Regels aan andere organisaties (producenten, bodemintermediairs, etc)

Voor toepassen voldoen toe te passen materialen aan de toepassingseis, dat moet blijken uit een milieuverklaring

Eisen aan bodemintermediairs, producenten en betrokkenen bij milieuverklaringen; regels voor handelingen met bouwstoffen

**BAL (Ow) – OD/
waterbeheerder**

Bbk (WM) - ILT

Ombouw/inbouw is inhoudelijk neutraal. Wel punten uit evaluatie Bbk meegenomen. De regelgeving is in lijn met ontwerp Omgevingswet gestructureerd, verduidelijkt en uitgeschreven.

Omgevingswet – toepassen grond en bagger

- › Toepassen grond en baggerspecie op landbodern en in oppervlaktewater is geregeld in BAL, zie artikel 3.48o en paragraaf 4.124
 - Tijdelijke uitname uitgesloten van toepassingsbereik
- › Kernbepalingen
 - Functionele toepassing, functionele hoeveelheid
 - Elke partij grond of baggerspecie voldoet aan kwaliteitseis (veelal kwaliteitsklasse, soms specifieke kwaliteit)
 - Aantonen voldoen aan kwaliteitseis met **Milieuverklaring bodemkwaliteit** voor toe te passen partij (altijd) en ontvangende bodern (meestal)
 - Meld- en informatieplicht

Activiteit toepassen van grond of baggerspecie

Artikel	Onderwerp
4.1265	Toepassingsbereik (de regels gelden per partij)
4.1266	Melding voor de hele toepassing
4.1267	Informatieplicht voor elke partij
4.1268	Milieuverklaring altijd beschikbaar bij toepassen (verwijzing Bbk -> Rbk 2022)
4.1269 en 4.1270	Functionele toepassing en hoeveelheid
4.1271	Bodemvreemd materiaal max. 20%
4.1272	Kwaliteitseis: kwaliteitsklasse en functieklasse (verwijzing Bbk -> Rbk 2022)
4.1273	Maatwerk: soepeler alleen voor gebiedseigen grond/baggerspecie (BKL)
4.1274/4.1275	Afwijkende eisen bij grootschalig toepassen (verwijzing Bbk -> Rbk 2022)
4.1276/4.1277	Afwijkende eisen bij diepe plas (verwijzing Bbk -> Rbk 2022)
4.1278/4.1279	Afwijkende eisen bij verspreiden (verwijzing Bbk -> Rbk 2022)
4.1280	Afwijkende eisen bij tarragrond (verwijzing Bbk -> Rbk 2022)

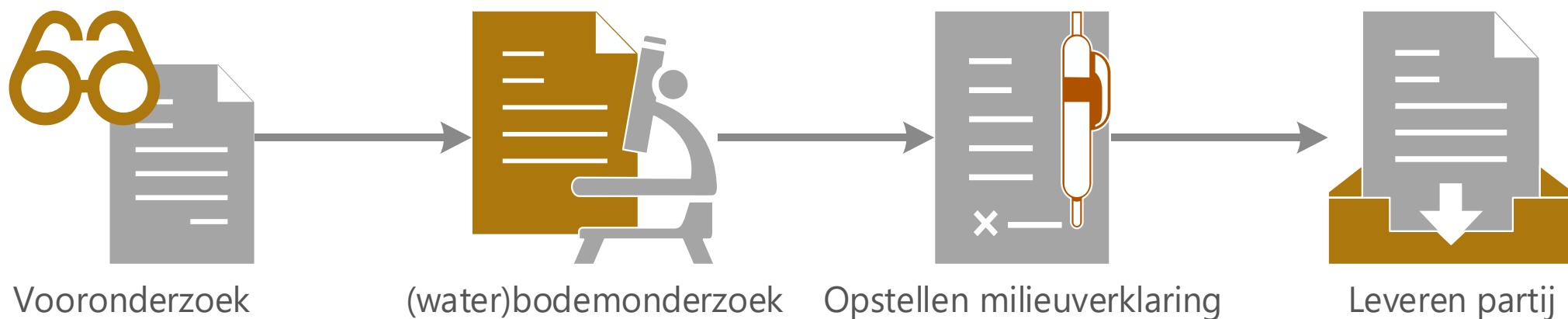
Regeling bodemkwaliteit 2022

- › H1 - Begrippen en verantwoordelijkheden
- › H2 - Aanwijzen van werkzaamheden en normdocumenten i.h.k.v. Kwalibo
- › H3 - Regels om bij twijfel materiaaltype te bepalen
- › H4 – Milieuverklaringen bodemkwaliteit voor bouwstoffen – 3 typen
- › H5 – Milieuverklaringen bodemkwaliteit voor grond en baggerspecie – 5 typen
- › H6 – Milieuverklaringen bodemkwaliteit voor mijnsteen – 3 typen
- › H7 – Milieuverklaringen bodemkwaliteit voor de bodem – 2 typen
- › H8 – Slotbepalingen
- › Bijlagen, onder andere met normen en toetsregels

Kwaliteitsslag, verduidelijken structuur

- › Alles in volgorde van stappen uitgeschreven per type milieuverklaring

- › Uitgebreide toelichting per paragraaf die ook zelfstandig leesbaar is

Regeling bodemkwaliteit 2022 - normadressant

- › Richt zich tot de organisatie die de milieuverklaring bodemkwaliteit opstelt
 - › Veelal (in opdracht van) de ontdoener (in dit geval de producent)
 - › Verantwoordelijkheid:
 - Afgeven milieuverklaring bodemkwaliteit volgens de bepalingen in de Rbk2022
 - Juistheid, volledigheid en actualiteit van de informatie
 - Toereikende onderbouwing van de conclusies
 - Gedurende 5 jaar bewaren
- [Verantwoordelijkheid afgifte milieuverklaring bodemkwaliteit | Informatiepunt Leefomgeving](#)

Milieuverklaring bodemkwaliteit

- › overeenkomstig het Besluit bodemkwaliteit afgegeven schriftelijke verklaring over de kwaliteit van een partij bouwstof, grond, baggerspecie, mijnsteen, vermengde mijnsteen of de bodem en die bedoeld is om, behoudens bewijs van onjuistheid of onvolledigheid, als wettig bewijsmiddel te dienen dat aan de toepasselijke kwaliteitseisen is voldaan

Milieuverklaring bodemkwaliteit

- > Geeft waarde aan grond, baggerspecie, bouwstof
- > Zonder milieuverklaring bodemkwaliteit geen hergebruik
- > Kwaliteit is niet met het oog waarneembaar
- > Kwaliteit moet je afleiden uit de milieuverklaring bodemkwaliteit
- > Als toepasser verantwoordelijk voor bodemkwaliteit op de toepassingslocatie
- > Als ontdoener/leverancier verantwoordelijk voor milieuverklaring en bijbehorende partij

Het belang van de Milieuverklaring bodemkwaliteit voor maatschappelijke opgaven

Show Em Whatcha Got¹ De papieren werkelijkheid doet er toe

De milieuverklaring bodemkwaliteit vervult een sleutelrol in het toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie. De verantwoordelijkheden en regels voor de totstandkoming van de milieuverklaring bodemkwaliteit zijn verduidelijkt en uitgeschreven in de nieuwe Regeling bodemkwaliteit 2022². In dit artikel lees je meer over de achtergrond hiervan en waar de uitvoeringspraktijk nog aan moet wennen.

Milieuverklaring bodemkwaliteit

- › Uniek document dat een partij begeleid
- een hoeveelheid bouwstoffen wordt als een partij aangemerkt als de bouwstoffen een **vergelijkbare aard en samenstelling** en **dezelfde herkomst of producent** hebben en als eenheid worden verhandeld of toegepast.
- een hoeveelheid grond, baggerspecie, mijnsteen of vermengde mijnsteen wordt als een partij aangemerkt als dat materiaal een **vergelijkbare aard en samenstelling** heeft en een eenheid vormt die is ontstaan door:

Uniek document - meerwaarde

- > Een rapport van een partijkeuring is geen Milieuverklaring
- > Een rapport van een bodemonderzoek is geen Milieuverklaring
- > Een BKK is geen Milieuverklaring
- > Een productcertificaat van de CI is geen Milieuverklaring
- > Voor de Milieuverklaring bodemkwaliteit moet je wel kunnen verwijzen naar:
 - Een partijkeuring
 - Een bodemonderzoek
 - Een BKK
 - Een productcertificaat

Invulling van verantwoordelijkheid voor
kwaliteit van de partij die aan een ander wordt
overgedragen

5 typen MvB

	MvB partijkeuring	MvB bodemonderzoek	MvB Bodem- kwaliteitskaart	MvB Erkende kwaliteits- verklaring	MvB Fabrikant eigen verklaring
Waar heeft de MvB betrekking op	Reeds ontgraven afgebakende hoeveelheid	Nog te ontgraven deel van de bodem	Nog te ontgraven deel uit bodemlaag in bodemzone	Deel van continue productie van bepaald producttype	Deel van continue productie van bepaald producttype
Voorafgaand onderzoek	Vooronderzoek NEN 5717/5725	Vooronderzoek NEN 5717/5725	Vooronderzoek NEN 5717/5725	Toelatingsonderzoek, erkenning producent, toepassen kwaliteitssysteem bij productie, periodieke verificatiekeuringen	Toelatingsonderzoek, toepassen kwaliteitssysteem bij productie
Waarop wordt kwaliteit gebaseerd	Analyseresultaten van de Partijkeuring	Analyseresultaten van het Bodemonderzoek	Afgelezen kwaliteit uit door BG vastgestelde BKK	Kwaliteit van het product zoals vastgesteld in toelatingsonderzoek	Kwaliteit van het product zoals vastgesteld in toelatingsonderzoek
Voorwaarden	Niet samengevoegd Niet afwijken van onderzochte partij	Voldoen aan begrip partij Niet afwijken van onderzochte bodem	Ontgraven uit zone? Geen reden uit vooronderzoek dat kwaliteit afwijkt van Bkk	Zelfde producttype en toepassing van kwaliteitssysteem bij productie	Zelfde producttype en toepassing van kwaliteitssysteem bij productie
	AFGIFTE MVB – UNIEK EENMALIG DOCUMENT PER PARTIJ				

- Afgeven milieuverklaring bodemkwaliteit volgens de bepalingen in de Rbk2022
 - Juistheid, volledigheid en actualiteit van de informatie
 - Toereikende onderbouwing van de conclusies
 - Gedurende 5 jaar bewaren

Stelling

Des te vaker je de onderliggende onderzoeken opvraagt des te minder tijd hou je over om toezicht in het veld te doen.

Figuren 1 en 2: Een van deze partijen grond heeft bodemkwaliteitsklasse landbouw/natuur, de andere bodemkwaliteitsklasse industrie.

Wat is een bodemkwaliteitskaart?

- Bodemkwaliteitskaart is vaak een verzamelnaam voor drie kaarten:

Kaart	Betekenis
Ontgravingskaart/ kaart ontvangende bodem	Weergave van algemene bodemkwaliteit op onverdachte locaties
Bodemfunctieklassenkaart	Weergave van toegekende bodemfuncties (verplicht o.g.v. artikel 5.89p Bkl)
Toepassingskaart	Weergave toepassingseis (combinatie ontgravingskaart en bodemfunctieklassenkaart met eventueel maatwerk)

- De Omgevingswet kent alleen de bodemfunctieklassenkaart!
- **De Bodemkwaliteitskaart is niets!** De feitelijke weergave van de bodemkwaliteit op een bodemkwaliteitskaart krijgt pas betekenis na vaststelling door gemeente/waterbeheerder!

Opstellen bodemkwaliteitskaart (BKK)

- › Doel: vaststellen van diffuse of algemene bodemkwaliteit op onverdachte locaties

Waarom?

- › De BKK kan gebruikt worden als basis voor de milieuverklaring bodemkwaliteit van de 'ontvangende' bodem en te ontgraven partijen uit de bodem. Er is dan minder onderzoek nodig bij grondverzet.
- › De BKK kan worden gebruikt voor als onderbouwing voor beleid, bijvoorbeeld bij bouwen, toepassen en saneren.

Hoe?

- › Er is geen verplichte methode voor het opstellen van de BKK, maar er is wel een aanbevolen werkwijze (Handreiking BKK)
- › De Handreiking is gebaseerd op de voormalige Richtlijn BKK. Deze Richtlijn was voor IWT. **Ow wél verplicht om te gebruiken.**

Vaststellen bodemkwaliteitskaart (BKK)

- › **Zonder vaststellingsbesluit is er geen kaart!**
- › Een (water)bodemkwaliteitskaart kan vastgesteld worden door:
 - › de gemeenteraad (voor de landbodem van de gemeente),
 - › het algemeen bestuur van het waterschap (voor de waterbodem van regionaal water) of
 - › de Minister van Infrastructuur en Waterstaat (voor de waterbodem van Rijkswater)
- › Regio-BKK: ieder bevoegd gezag moet de BKK vaststellen voor eigen grondgebied
- › Er geldt overgangsrecht voor vastgestelde BKK van voor inwerkingtreding Ow
- › Met het vaststellen van een BKK creëert het bevoegd gezag de mogelijkheid om deze BKK als basis te gebruiken voor de Milieuverklaring bodemkwaliteit (kunnen). Kwaliteit BKK is belangrijk!
- › De gebruiker van die BKK is verantwoordelijk voor het juiste gebruik van de kaart (moeten).

Aanvaarden bodemkwaliteitskaart (BKK)

- › Bevoegd gezag kan een door een ander bestuursorgaan vastgestelde BKK aanvaarden
- › Met het aanvaarden van een door een ander bestuursorgaan vastgestelde BKK creëert het bevoegd gezag de mogelijkheid om deze BKK als basis te gebruiken voor de Milieuverklaring bodemkwaliteit (kunnen). Kwaliteit BKK is belangrijk!
- › Het gaat alleen om het aanvaarden van de BKK als basis voor de MvB, aanvaarden heeft geen relatie met eventueel maatwerk (voorheen gebiedsspecifiek beleid/nota bodembeheer)
- › Er geldt overgangsrecht voor een besluit tot aanvaarden van een andere BKK van voor inwerkingtreding OW

Bewijsmiddel op grond van de BKK

- BKK die is vastgesteld door bestuursorgaan kan dienen als basis voor een milieuverklaring bodemkwaliteit voor zowel de toe te passen partij grond/baggerspecie als de ontvangende bodem
- Methode (op hoofdlijnen)
 - Uitvoeren vooronderzoek (NEN5725 of NEN5717) → is BKK in deze situatie bruikbaar?
 - Opstellen en ondertekenen van milieuverklaring bodemkwaliteit (verantwoording van ontdoener!)
 - Afgeven voor eenmalig gebruik aan afnemer.
- Aandachtspunten:
 - MvB op grond van de BKK heeft een beperkt geografisch werkingsgebied.
 - Gebruik MvB op grond van BKK:
 - Basis: alleen voor grond uit eigen beheergebied.
 - Aanvaard: dan ook voor grond uit beheergebied van bestuursorgaan waarvan de kaart is aanvaard
 - Horizontale en verticale begrenzing
 - Mogelijke voorwaarden voor gebruik van BKK gesteld door bevoegd gezag (heterogene zones)
 - Toets aan toepassingseis ter plaatse van toepassing

Een fictief voorbeeld

<u>Gemeente A.</u> BKK is vastgesteld BKK van B en D aanvaard	<u>Gemeente B.</u> BKK is vastgesteld BKK van D aanvaard
<u>Gemeente C.</u> Geen BKK BKK van B aanvaard	<u>Gemeente D.</u> BKK is vastgesteld

Gemeente A

Voor toepassen van grond kan gebruik worden gemaakt van MvB op grond van BKK uit gemeente A, B en D als bewijsmiddel.

Gemeente B

Voor toepassen van grond kan gebruik worden gemaakt van MvB op grond van BKK uit gemeente B en D als bewijsmiddel.

Gemeente C (heeft zelf geen BKK!)

Voor toepassen van grond kan gebruik worden gemaakt van MvB op grond van BKK uit gemeente B als bewijsmiddel.

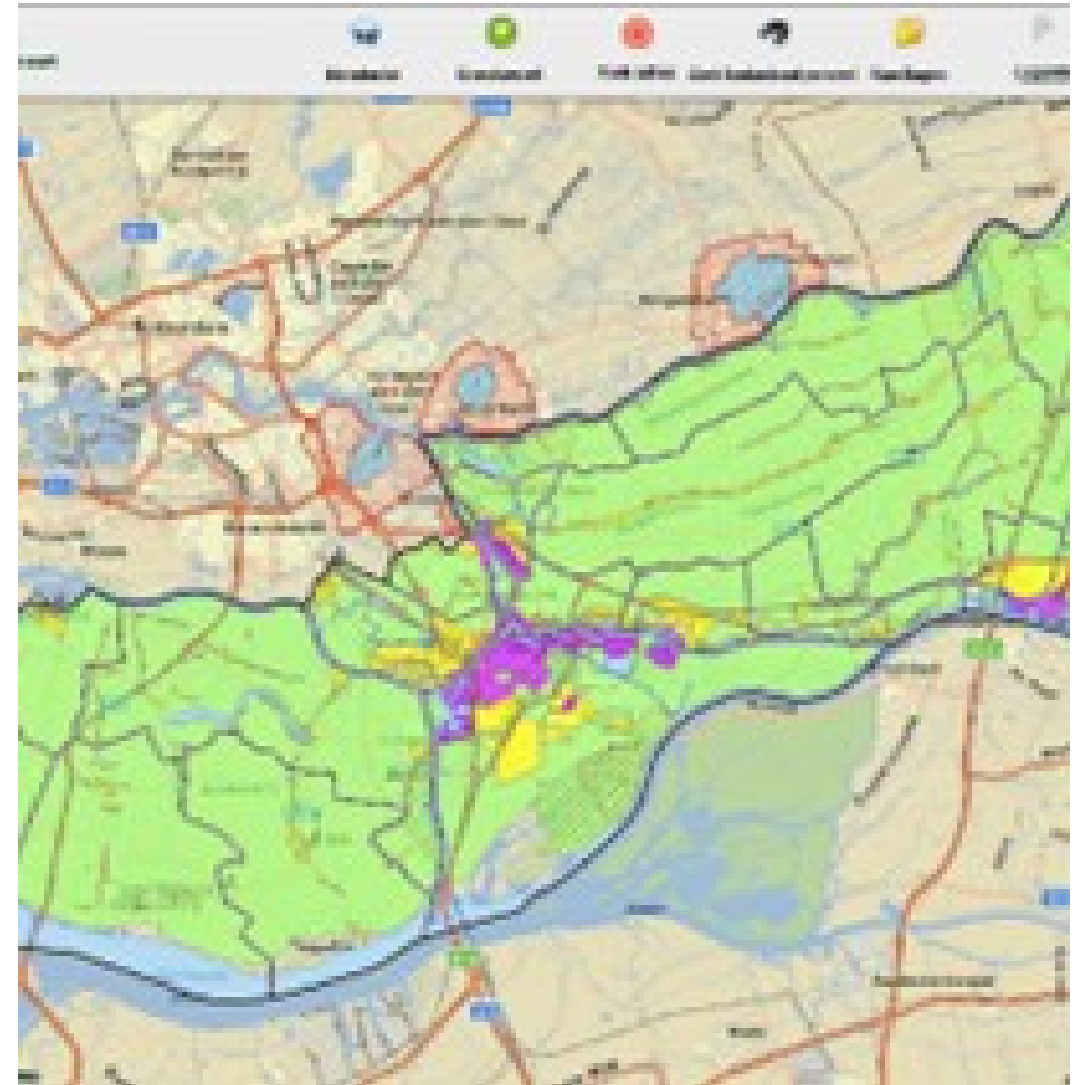
Gemeente D

Voor toepassen van grond kan gebruik worden gemaakt van MvB op grond van BKK uit gemeente D als bewijsmiddel.

Stelling

Degene die opdracht geeft om grond te ontgraven weet het beste of een MvB op grond van de BKK kan worden afgegeven

De erkende kwaliteitsverklaring (§4.2 Rbk 2022)

- > 1 van de 3 typen Milieuverklaringen bodemkwaliteit voor bouwstoffen
- > Voordelen:
 - Producent hoeft geen onderzoek per individuele partij uit te voeren
 - Partijen kunnen direct na produceren worden geleverd.
- > Voorwaarden:
 - Producent moet erkend zijn
 - Per partij moet een unieke Milieuverklaring bodemkwaliteit en afleverbon worden afgegeven

Niet keuren en direct uitleveren?

- › Hoe zit het dan met die kwaliteit?
 - Kwaliteit van het product wordt vastgesteld in een toelatingsonderzoek door de certificerende instantie
 - Kwaliteit van het product wordt geborgd door een systeem van kwaliteitsbewaking dat door de certificerende instantie wordt geaudit.

De erkenningsaanvraag (art. 4.23 Rbk2022)

- › Indienen bij RWS-LOBO, stukken:
 - Aanvraagformulier
 - Rapportage van het toelatingsonderzoek
 - Productcertificaat

- › Nadat erkenning is verleend verkrijgt producent het recht om partijen van zijn product te leveren met een Milieuverklaring bodemkwaliteit van het type erkende kwaliteitsverklaring.

- › Juridische grondslag: minister erkend alleen rechtspersonen, geen product!

Voorafgaand aan de erkenningsaanvraag (art. 4.16-4.22 Rbk2022)

- › Toelatingsonderzoek door certificerende instelling
 - CI moet erkend en geaccrediteerd zijn voor de betreffende BRL
- › Toelatingsonderzoek:
 - Productcontrole (5-10 representatieve partijen voor het producttype) waarin kwaliteit van het product wordt vastgesteld
 - Bepaling van frequentie van verificatiekeuringen
 - Beoordeling systeem van kwaliteitsbewaking dat is gericht op bewaken van producttype en productkwaliteit
 - Van het toelatingsonderzoek wordt een rapport opgesteld
- › CI geeft op grond van het toelatingsonderzoek een productcertificaat af aan producent

Producersen, verplichtingen producent (art. 4.24-4.32 Rbk2022)

- › Partijen worden geproduceerd onder toepassing van het systeem van kwaliteitsbewaking
- › De verificatiekeuringen worden opgevolgd
- › Per partij wordt een unieke genummerde en ondertekende MvB afgegeven en per partij wordt een unieke genummerde en ondertekende afleverbon opgesteld die de partij koppelt aan de MvB.
- › De afgegeven MvB en afleverbon mogen door de afnemer slechts 1 maal voor de betreffende partij worden gebruikt

De MvB en afleverbon per partij

- › Voor elke partij moet worden vastgesteld of die behoort tot producttype en overeenkomstig systeem van kwaliteitsbewaking is gemaakt
- › Dat volgt uit de unieke door de producent afgegeven MvB, uniciteit blijkt uit uniek nummer en handtekening
- › De afleverbon is partijspecifiek en bevat de hoeveelheid
- › Zie ook nadere toelichting op site IPLO.nl

<https://iplo.nl/thema/bodem/nieuws-bodem/2023/uitleg-regeling-bodemkwaliteit-2022-erkende/>

Splitsen en samenvoegen

- › Afnemers die splitsen en/of samenvoegen moeten zich aan de regels daarvoor houden
- › Van belang om afnemers goed te informeren:
 - Bij overdracht gaat verantwoordelijkheid voor relatie partij en bewijsmiddel over naar afnemer → hou partij in tact of hou je aan de splits en samenvoeg regels
 - Tegelijkertijd ook belang voor sector dat toepassing van materiaal in overeenstemming met regelgeving is → imago en draagvlak voor product.

Waar kan ik meer informatie vinden?

- › Veel informatie op www.IPLO.nl

[Hergebruik bouwstoffen, grond of baggerspecie | Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](http://www.IPLO.nl)

- › Toelichting op de Rbk 2022

<https://www.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-1338.html>

- › Webinar Milieuverklaring 1 december 2023

<https://iplo.nl/thema/bodem/regelgeving/hergebruik-bouwstoffen-grond-baggerspecie/webinars/webinar-milieuverklaring-bodemkwaliteit/>

- › Nog niet helemaal duidelijk → vraag het aan onze helpdesk

[Vraag het onze experts | Informatiepunt Leefomgeving \(iplo.nl\)](http://www.IPLO.nl)

Vragen?